

призводить до втрати фінансово нестійкими компаніями ринку. Так, упродовж 2018 року з ринку пішли 11 страхових компаній.

Згідно з розпорядженням Нацкомфінпослуг, щот набуло чинності у 2018 році “Про затвердження Положення про обов’язкові критерії і нормативи достатності капіталу та платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів та ризиковості операцій страховика” впродовж двох років страховикам доведеться сформуванати додатковий запас ліквідності та очистити свої портфелі від неякісних активів, що дозволить уникнути низки ризиків та загроз фінансовій безпеці страхового ринку.

Література

1. Методка розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджена наказом № 1277 від 29.10.2013: [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13>.

2. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні : методологія оцінки та механізм забезпечення: монографія / О. І. Барановський. – К. : Київський національний торгово-економічний університет, 2004. – 759 с.

3. Підсумки діяльності страхових компаній за 2018 рік: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://forinsurer.com/files/file00654.pdf>.

4. Зачосова Н. В. Формування системи економічної безпеки фінансових установ : монографія / Н.В. Зачосова. – Черкаси : ПП Чабаненко Ю.А. – Черкаси, 2016. – 375 с.

УДК 631.164.23(477)

Скриль Віталія Вячеславівна,

кандидат економічних наук, доцент

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ

На сьогодні в урядових колах і серед вчених ведеться інтенсивна робота, спрямована на підвищення ефективності системи фінансового регулювання аграрного сектору України.

Потенціал аграрної галузі в Україні величезний. Уже нині в сільському господарстві працюють майже 45 000 підприємств. З них близько 2500 – великих і середніх. Як свідчать статистичні дані у сільському господарстві України індекс сільськогосподарської продукції загалом у січні – листопаді 2018 р. порівняно із січнем – листопадом 2017 р. становив 108,2 %, у тому числі з продукції рослинництва – 111,2 % і продукції тваринництва – 100,4 %. Зростання вітчизняного аграрного сектору відбувалося насамперед за рахунок сільськогосподарських підприємств, де згадувані вище індекси сільськогосподарської продукції в січні – листопаді 2018 р. порівняно із січнем – листопадом 2017 р. становили 113,4, 116,5 і 102,9 % відповідно. Тоді як у господарствах населення у січні – листопаді 2018 р. порівняно з аналогічним періодом 2017 р. мало місце навіть скорочення виробництва продукції тваринництва, хоча виробництво рослинницької продукції в господарствах населення дещо зросло.

Загалом рушійною силою розвитку вітчизняного сільського господарства у 2018 р., як і раніше, лишалося експортноорієнтоване виробництво продукції рослинництва (зернових та олійних культур) у сільськогосподарських підприємствах, особливо великих. Водночас активізація попиту на продовольство на внутрішньому

ринку сприяла розвитку вітчизняного тваринництва. Причому знову ж таки насамперед у сільськогосподарських підприємствах. Стагнація ж виробництва продукції тваринництва в господарствах населення пов'язана, мабуть, із значними витратами на її виробництво при збереженні складнощів з її збутом. У цілому ж вітчизняний аграрний сектор має доволі хороший потенціал для свого подальшого розвитку. Хоча поки у цьому сегменті української економіки й надалі зберігаються певні загрози структурного та функціонального характеру [1]. Серед таких загроз варто виділити наступні, а саме: низька ефективність сільськогосподарського виробництва; недостатній стимулюючий вплив системи оподаткування аграрних підприємств; недосконалість механізмів кредитного забезпечення галузі; недостатнє стимулювання впровадження інвестицій в аграрне виробництво; зниження забезпеченості сільськогосподарською технікою та критична зношеність основних виробничих фондів; недосконалість інфраструктури та механізмів регулювання кон'юнктури аграрних ринків; загострення соціальних проблем в сільській місцевості.

Щоб забезпечити фінансову стабільність галузі впродовж тривалого періоду, необхідно постійно стежити за фінансовим станом її суб'єктів господарювання, оперативно реагувати на зміни, вивчати їх закономірність і причини відхилення від критичної межі задовільної оцінки за ознаками фінансової стійкості, платоспроможності, вживати заходи для підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності.

Саме зростання ефективності та продуктивності роботи вітчизняних підприємств аграрного сектору, а також досягнення фінансової безпеки аграрної галузі може забезпечити лише інноваційний сценарій розвитку. Фінансове зростання галузі без відповідного зростання інноваційної складової відбувається лише за рахунок вичерпання внутрішніх резервів, а, тому, є безперспективним.

Також слід зазначити, що окрім забезпечення нормального фінансового стану сільськогосподарських підприємств важливою ціллю є забезпечення конкурентоспроможності підприємницької діяльності, яка є можливістю ефективного використання потенціалу, здатністю своєчасно реагувати на зміни потреб споживачів сільськогосподарської продукції, вміння своєчасно розробляти необхідні заходи у відповідь на нововведення конкурентів, нейтралізувати несприятливі дії зовнішнього середовища [2]. Це дасть можливість також створення конкурентоспроможної національної економіки, першочерговим завданням якої є забезпечення продовольчої безпеки країни. Ефективне функціонування системи фінансової безпеки здійснюється через механізм забезпечення фінансової безпеки. Тому механізм забезпечення фінансової безпеки сільського господарства повинен враховувати джерела формування фінансових ресурсів і мінімізації фінансових ризиків. Саме від них залежить удосконалення економічних відносин і забезпечення сталого розвитку аграрного сектору, що досягається завдяки фінансовим інструментам, важелям та методам, що, впливаючи на фінансову безпеку галузі, формують її рівень, який базується на фінансовій самодостатності, надійності, незалежності, стійкості та стабільності.

Базовими елементами механізму фінансової безпеки розвитку сільського господарства виступають фінансові методи або організаційно-економічні форми забезпечення фінансової діяльності, які включають: фінансове планування, фінансове забезпечення, фінансовий контроль, оперативне управління, фінансове регулювання і фінансове стимулювання. Крім того, найактивнішими елементами цього механізму є фінансові важелі (фінансові норми і нормативи; фінансові ліміти і резерви; фінансові стимули; фінансові санкції), які приводяться в дію відповідними фінансовими методами [3].

Отже, одним із найважливіших елементів системи забезпечення фінансової безпеки є механізм, який є сукупністю економічних інструментів, методів, важелів, за допомогою яких з дотриманням відповідних принципів суб'єкти безпеки впливають на відповідні об'єкти з метою забезпечення фінансової безпеки сільського господарства. Узгоджена взаємодія усіх елементів механізму забезпечення фінансової безпеки сільського господарства в кінцевому результаті гарантуватиме ефективне функціонування усієї національної економіки та економічне зростання.

Література

1. Кулицький С. Перспективи вітчизняної економіки в 2019 році [Електроний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=4058:perspektivi-vitchiznyanoji-ekonomiki-v-2019-rotsi-&catid=64&Itemid=376
2. Вдовенко Л.О., Черненко О.С. Фінансова безпека суб'єктів підприємництва в аграрній сфері: Монографія / Л.О. Вдовенко, О.С. Черненко. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 252 с.
3. Тітова С. П. Основи формування фінансової складової економічної безпеки аграрних підприємств / С.П. Тітова // Економіка АПК. - 2010. - № 9. - С. 96-101.

УДК 332.14

Ховрак Інна Вікторівна,

кандидат економічних наук, доцент

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

В умовах децентралізації посилюються можливості фінансового забезпечення збалансованого регіонального розвитку, адже зростає оперативність, прозорість, відповідальність, гнучкість і відкритість процедур прийняття рішень. Також в даних умовах підвищується зацікавленість і ініціативність мешканців регіону у розробці стратегічних напрямів розвитку регіону. Однак, виникає і низка перешкод, пов'язаних з рівнем фінансової грамотності і свідомості громадян, координацією цілей і дій, узгодженістю пріоритетів і інтересів різних заінтересованих сторін тощо. Саме тому питання фінансового забезпечення збалансованого регіонального розвитку в умовах децентралізації потребує ґрунтовного вивчення.

Фінансове забезпечення варто розглядати як процес формування фінансових ресурсів, необхідних для досягнення збалансованого розвитку регіону. Якщо суб'єктами правового регулювання процесів фінансового забезпечення розвитку регіонів є Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України та Міністерство фінансів України, то учасниками процесу фінансування виступають не лише державні та регіональні органи влади, а також представники бізнес середовища та громадськості. Найважливішим є пошук та аналіз можливості залучення джерел фінансових ресурсів, як наявних, так і потенційних.

Джерелами фінансового забезпечення, перш за все, є бюджетне фінансування (трансферти з державного бюджету, бюджети розвитку, ресурси Державного фонду регіонального розвитку, державні цільові програми тощо), кредитування (муніципальні запозичення, кредити банків) та інвестування (вітчизняні і іноземні інвестиції, венчурне фінансування, фінансування міжнародних фондів, програми та гранти, безповоротна